

MTT VA OILA HAMKORLIGIDA BOLALARNI MILLIYLIK RUHIDA TARBIYALASH

Toshtemirova D.

**JDPI, Maktabgacha ta'lim metodikasi
kafedrasi o'qituvchisi**

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligida bolalarni milliylik ruhida tarbiyalashning nazariy va pedagogik asoslari yoritilgan.

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические и педагогические основы воспитания детей в духе национализма в сотрудничестве с дошкольным воспитанием и семьей.

Annotation: This article describes the theoretical and pedagogical basis of raising children in the spirit of nationalism in collaboration with preschool education and the family

Kalit so'zlar: milliylik, hamkorlik, tarbiya, qadriyat, ma'naviyat, dunyoqarash.

Ключевые слова: национальность, сотрудничество, воспитание, ценности, духовность, мировоззрение.

Keywords: nationality, cooperation, upbringing, values, spirituality, worldview.

Kirish. Milliylik– o'z millatini ulug'lash va uning manfaatini himoya qilish, milliy g'urur va milliy nafsoniyat tuyg'ulari, o'z tili, adabiyoti, madaniyati va san'ati, dini, tarixi va urf-odatlari bayram sayllari madaniy ma'naviy qadriyatlarini qadrlash, o'z tug'ilib voyaga yetgan diyorini ardoqlash, uning musaffo osmoni bilan faxrlanish tuyg'usi.

Har bir jamiyatning taraqqiyoti millat yoshlarini milliy ruhda tarbiyalash, ularni milliy qadriyatlarga asoslangan ijtimoiy hayot, turmush tarziga qay darajada samarali tayyorlanishiga bog'liq. SHu sababli asrlar davomida har bir millat, xalq o'z milliy qadriyatlari negizida yosh avlod tarbiyasini tashkil etishga oid qarashlarni shakllantirib kelgan.

Natija va mulohazalar. Oilada milliy tarbiya vositalaridan foydalanish. Oila sharoitida tarbiya jarayonining samarali kechishida ota-onalarning ta'sirchan pedagogik vositalardan foydalana olishlari ham muhim ahamiyatga ega. Muammoni nazariy va amaliy jihatdan tahlil etish natijasida oilada tarbiyani amalga oshirishda quyidagi tarbiyaviy vositalardan foydalanish maqsadga muvofiq ekanligiga ishonch hosil qilindi:

- 1) xalq pedagogikasi g'oyalari;
- 2) xalq og'zaki ijodi namunalari (ertaklar, topishmoqlar, maqollar, afsonalar, dostonlar, xalq qo'shiqlari, pand-nasihatlar, o'gitlar);
- 3) milliy axloq-odob, urf-odat, udum, qadriyatlar, bayram va marosimlar;
- 4) mutafakkirlarning o'git va pandlari, taniqli kishilarning hayoti va faoliyatiga oid ibratli misollar;
- 5) oilaviy an'analar, udumlar (oila a'zolari uchun ahamiyatli bo'lgan sanalarni nishonlash, o'tganlarni yod etish va h.k.);
- 6) sulola uchun qadrlil bo'lgan moddiy ashyolar (yodgorliklar, kitoblar, sulola vakillarining kasb-koriga dahldor bo'lgan buyumlar, binolar, (jumladan, tegirmon, ustaxona) va b.);
- 7) sulola haqida ma'lumot beruvchi shajara;
- 8) sulola vakillarining kasb-korlariga oid hayotiy lavhalar, xotiralar;
- 9) keksa avlod vakillari, ota-onalar hamda katta yoshli oila a'zolarining shaxsiy namunasi;
- 10) oila va oila tarbiyasiga oid ilmiy, ilmiy-ommabop va ommabop asarlar;
- 11) vaqtli matbuot materiallari va h.k.

Oila muhitida farzandlarni kitob bilan tanishtirish ham ota-ona, yoshi kattalar tomonidan ovoz chiqarib o'qishdan boshlanishi kerak.

Farzandlarning savodi chiqqandan keyin ham iloji boricha ota-ona va katta yoshli oila a'zolarining ovoz chiqarib kitob o'qishlari oila tarbiyasining eng samarali usuliga aylanishi zarur. SHunga erishish zarurki, kitoblar mutolaasi kunlari bolalar uchun bayram kabi kun bo'lib qolsin. Bunga erisha olish ota-onalarning eng katta yutug'i bo'lgan bo'lardi. Asta-sekin avvallari ota-onalar tomonidan asarlarning o'qib berilishi o'rnini keyinchalik farzandlarning o'zlariga topshirish kerak. Jarayonning samarali bo'lishi quyidagicha yo'l tutilishiga bog'liq:

1) ota-ona tomonidan asarlarni maxsus o'qib berishda dastlab bolaning tinglovchi bo'lishga o'rgatish;

2) asta-sekin asarlarning ota-ona yoki yoshi katta oila a'zolarining bolalar bilan birgalikda, o'zaro hamkorlikda (muayyan sahifalarni navbatma-navbat) o'qishga erishish;

3) o'qilgan asarni oila davrasida jamoa bo'lib muhokama qilish;

4) asar yuzasidan o'zaro fikr almashishga erishish.

Xulosa. Oila davrasida farzandlarning badiiy asarlarni mutolaa qilishga bo'lgan qiziqishini jamoa asosda rivojlantirish hamda ularda o'qilgan asarga tanqidiy yondashish, bayon etilgan voqelikdan xulosa chiqarish, qahramonlarning ijobiy fazilatlarini o'zlashtirishga intilish ko'nikmasini tarbiyalash maqsadga muvofiqdir. Ota-ona va oilaning katta yoshli a'zolari o'zlari namuna ko'rsatish orqali bolalarda sekin-asta ularning o'zlari mustaqil ravishda ishtiyoq bilan badiiy asarlarni o'qishga bo'lgan qiziqishlarini oshirishga e'tibor qaratishlari oila tarbiyasida yuksak samaradorlikka erishishni kafolatlaydi. Bolalarning, ayniqsa, katta yoshdagi bolalarning badiiy asarlarni mustaqil o'qishlari maktab ta'limi jarayonida yana mustahkamlanadi. Ammo ota-onalar shu unutmasliklari kerakki, agarda bolalarning badiiy kitoblarni mutolaa qilishlariga oila sharoitida e'tibor qaratilmas, bolalarda bu boradagi dastlabki ko'nikmalar shakllantirilmas ekan, ta'lim muassasalari bu borada hech bir natijaga erisha olmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tarbiya / ota-onalar va murabbiylar uchun entsiklopediya. Tuzuvchi: M.N.Aminov. Mas'ul muhar. A.Majidov. – Toshkent: «O'zbekistonmilliyentsiklopediyasi» Davlat ilmiy nashriyoti, 2010.

1. XaydarovaShaxloNarzullaevna. Pedagogical Approach To The Preparation The Children Of The Orphanage For Family Life. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 2021. 3(02), 23-27-s.

2. Ermatova Gulnoz Pirimovna 2020. INNOVATIVE EXEMPLARY ABILITIES OF AMIR TEMUR IN THE ORGANIZATIONAL ABILITIES OF YOUTH FORMATION. European Scholar Journal. 1, 4 (Dec. 2020), 12-14.

3. Jabborova D. Object and subject of educational technology. // European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. (EJRRES) – Great Britian, 2019. – Vol.7. No.12. – P.158-160. (13.00.00. №1).

4. Azimova M. Pedagogicheskie osnovy ispol'zovaniya razlichnykh narodnykh kul'tur v vospitanii doshkol'nikov. European science, 2020. 2-2 (51).